

**Ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een project-
MER**

Uitbreiding Esso Raffinaderij Antwerpen (ACE project)

Initiatiefnemer:
ExxonMobil Petroleum & Chemical BVBA
Polderdijkweg 1
2030 Antwerpen

15/04/2019
PR2588

Projectbeschrijving en procedure

Het voorgenomen project betreft een verhoging van de dagcapaciteit van de DCU eenheid bij ExxonMobil Petroleum & Chemical BVBA (Esso Raffinaderij Antwerpen). Daarnaast wordt met dit project een verhoging van de capaciteit van de Nafta-ontzwavelingseenheid (NHF) en de Nafta-destillatietorens (CLE) eenheid beoogd om de extra LPG en nafta die zullen geproduceerd worden te verwerken. Verder wenst men een verhoging aan de vragen van de maximale capaciteit van de zwavelherwinningseenheden en de hoge druk ontzwavelingseenheid (HPHT) op dagbasis. Het project is gekend onder de naam 'ACE-project'. De Esso Raffinaderij wenst bijgevolg een vergunning te verkrijgen voor:

- het verhogen van de jaarcapaciteit van de Delayed Coker Eenheid (DCU) met 30% door het verhogen van de gemiddelde dagcapaciteit van 12.960 ton/dag naar 16.500 ton/dag (toename van de capaciteit met 1.292.100 ton/jaar). Dit is tevens de reeds vergunde maximale dagcapaciteit. De extra voeding die hiervoor vereist is zal ofwel per schip worden aangevoerd, ofwel afkomstig zijn bestaande stromen op de raffinaderij.
- het verhogen van de capaciteit van de Nafta-ontzwavelingseenheid (NHF) van 10.080 ton/dag naar 11.575 ton/dag en van de nafta-destillatietorens (CLE) van 10.080 ton/dag naar 12.355 ton/dag; dit wordt gerealiseerd door een lichtere aardolie mix te runnen;
- het aanhouden van de capaciteit van 520 ton zwavelproductie /dag op de zwavelherwinningseenheden op jaargemiddelde basis, maar de mogelijkheid om op dagbasis tot 595 ton/dag te produceren;
- het aanhouden van de capaciteit van 8.400 ton/dag van de hoge druk ontzwavelingseenheid (HPHT) op jaargemiddelde basis, maar de mogelijkheid om op dagbasis 9.360 ton/dag voedingsstromen te ontzwavelen;
- het thermisch vermogen van de stookinstallatie van de DCU-eenheid zal worden uitgebreid van 94,8 MW tot maximaal 130 MW. Er is meer vermogen nodig om de extra voeding op te warmen;
- op een bestaande loskade die momenteel enkel gebruikt wordt voor het lossen van product, zullen beperkte aanpassingen gebeuren om ook LPG te kunnen laden (extra leidingen en instrumentatie); de bestaande laadarmen zullen worden gebruikt.

Het project behoort tot de bijlage II van het project-m.e.r.-besluit¹ namelijk rubriek 6d): *'Petrochemische installaties of vervolgfabrieken voor het kraken of vergassen van nafta, gasolie, LPG of andere aardoliefracties met een verwerkingscapaciteit van 500 000 ton per jaar of meer'*. Daar de ESSO Raffinaderij met het ACE-project een capaciteitsstijging van meer dan 500.000 ton/jaar voorziet, wordt de drempelwaarde van categorie 6d van Bijlage II overschreden. Voor projecten van bijlage II dient in principe een project-MER opgesteld te worden. De initiatiefnemer kan er echter voor kiezen om een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een project-MER (ontheffingsdossier) in te dienen bij het Team Mer van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het departement Omgeving van de Vlaamse overheid in toepassing van artikel 4.3.3 §3 1° van het DABM².

Het Team Mer ontving het verzoek tot ontheffing, opgemaakt door het studiebureau Arcadis, op 7 december 2018. Het ontheffingsdossier werd door het Team Mer voor advies voorgelegd aan een aantal instanties waarvan de volgende advies gaven:

- ANB - adviezen en vergunningen Antwerpen – 07.01.2019
- GOP, milieu Antwerpen – via mail dd. 18/01/2019

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

² Het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid van 5 april 1995 (DABM, BS 03/06/1995, herhaaldelijk gewijzigd)

- VMM, AET – via mail dd. 30/01/2019.

Er werd geen advies ontvangen van: Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen - VMM, Afdeling lucht, milieu en communicatie, vergunningsadvisering luchtmissies - Stad Antwerpen.

De opmerkingen van het Team Mer en van de adviesinstanties hebben geleid tot aanpassingen en aanvullingen aan het ontheffingsdossier. Het Team Mer ontving het aangepaste ontheffingsdossier op 19/03/2019. Het verzoek tot ontheffing (versie 15 maart 2019) werd door Team Mer opnieuw ter advies voorgelegd aan de volgende instanties: ANB en VMM, AET.

Beoordeling van het verzoek tot ontheffing

Eind oktober 2018 nam de ESSO Raffinaderij de Delayed Coker eenheid in gebruik. De Delayed Coker Eenheid (DCU), inclusief de verwerking van zware gasolie in de fractioneertoren, is vergund voor een maximale dagcapaciteit van 16.500 ton per dag en een daggemiddelde capaciteit van 12.960 ton per dag. Voor dit project werd een MER opgesteld in 2013 (MER voor de uitbreiding van de Esso Raffinaderij, 'Antwerp North-West Europe Resid Upgrading Project' (ANWERUP) – PR0681). Het voorgenomen initiatief is een voortzetting van dit project. Aangezien bijgevolg vroeger al een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, wordt in deze ontheffingsbeslissing nagegaan of een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke effecten kan bevatten (cfr. art. 4.3.3. §3 1° van het DABM).

Het verzoek tot ontheffing bevat een duidelijke beschrijving en verduidelijking van het project. Het project en de omgeving ervan worden duidelijk gesitueerd op topografische kaart en op de geldende bestemmingsplannen. Alle relevante disciplines (lucht, geluid, bodem, water, biodiversiteit, mens, landschap bouwkundig erfgoed en archeologie) worden behandeld door het beschrijven van de referentietoestand en het bespreken en beoordelen van de effecten.

De informatie aangereikt in het dossier en de adviezen geven onder andere volgende argumentatie tot ontheffingsbeslissing en aandachtspunten.

- Er wordt geen hernieuwing van de vergunning aangevraagd enkel een uitbreiding.
- De jaargemiddelde dagcapaciteit en de totale productiecapaciteit van de raffinaderij verhoogt niet (blijft maximaal 20 miljoen ton per jaar). De verhoging op dagbasis voorziet in de nodige flexibiliteit.
- De residu-olie gebruikt in de ESSO raffinaderij te Antwerpen zal hoofdzakelijk afkomstig zijn van vacuümdestillatie van eigen en andere ExxonMobil raffinaderijen, maar ook andere residuen kunnen mogelijk in aanmerking komen (ExxonMobil of andere) om te kraken in de DCU eenheid. Steeds zal het wel gaan over residuen van eigen en andere installaties met zware koolwaterstofmoleculen, geschikt voor het delayed coking proces. Indien de bijkomende stromen van buiten de ESSO raffinaderij Antwerpen worden aangevoerd, zal dit steeds per schip gebeuren.
- Eventueel noodzakelijke paalfundering wordt met een aparte vergunning aangevraagd.
- Het voorgenomen project is een beperkte uitbreiding van het project dat onderzocht werd in het MER voor het ANWERUP project in 2013. Gezien het ANWERUP project (DCU project) nog maar recent opgestart werd (oktober 2018), zijn er nog onvoldoende representatieve emissiegegevens beschikbaar om aan de hand hiervan de referentiesituatie te beschrijven. Als referentiesituatie wordt dan ook de situatie genomen vóór de opstart van het DCU project (einde 2018). Hiertoe wordt gebruik gemaakt van gegevens van het MER ANWERUP. Ter vergelijking worden bij de beschrijving van de referentiesituatie gegevens van 2017 of 2018 verstrekt.
- Voor de discipline lucht werden rekening houdend met de bijkomende emissies als gevolg van ACE tov het ANWERUP project NO₂ en PAK's (benzo(a)pyreen) weerhouden voor verder

onderzoek in deze ontheffingsnota. Uit de berekeningen blijkt dat de impact van ANWERUP en ACE voor deze parameters nog steeds op dezelfde manier beoordeeld wordt (hooguit beperkt negatief – de milderende maatregel voor het beperken van de PAK-emissie werd geïmplementeerd in ANWERUP). Aangezien de toename van de andere parameters (CO, stof, SO₂ voor het DCU-fornuis, en BTEX en stof voor de DCU venting) nog beperkter is, en hiervoor geen relevante immissiebijdrage werd berekend na uitvoering van ANWERUP, wordt niet verwacht dat de toename als gevolg van ACE tot relevante effecten voor deze parameters zal leiden. Er zijn geen milderende maatregelen te nemen ten aanzien van ACE. Met ESSO (en met TOTAL) zijn afspraken gemaakt (en vastgelegd in hun vergunning) dat ze tegen 2021 een studie opleveren met alle relevante NO_x en SO₂ bronnen en mogelijk reductiemaatregelen (kosten/baten analyse). Deze afspraken moeten wel nog steeds opgevolgd worden.

- De geluidseffecten van het ACE/ANWERUP project worden als verwaarloosbaar ingeschat in het dossier. De maatregelen voorzien in het ANWERUP project werden reeds uitgevoerd. In het kader van het ACE project zijn er geen bijkomende maatregelen noodzakelijk. Wel wordt vermeld dat de geluidsbronnen conservatief zijn ingeschat en dat verwacht wordt dat de geluidsemisatie van de bronnen lager zullen liggen na ingebruikname. In het kader van bijzondere vergunningsvoorwaarde moeten nog nieuwe immissiemetingen uitgevoerd worden ter evaluatie van het ANWERUP project die dit zal bevestigen al dan niet. Deze voorwaarde moet nog opgevolgd worden.
- Zoals blijkt uit ~~§Fout!~~ **Verwijzingsbron niet gevonden.** kan er bodem- of grondwaterverontreiniging aanwezig zijn ter hoogte van de ontgraven zones. De grondverzetregeling waakt er over dat bij grondwerken geen verspreiding van een eventueel aanwezige (rest)bodemverontreiniging zal plaatsvinden. Het effect op bodemkwaliteit wordt daarom beoordeeld als verwaarloosbaar. Bovendien ontstaat er een opportuniteit om bestaande bodemverontreiniging te verwijderen.
- Bij de bemaling dient rekening gehouden te worden met het feit dat het onttrokken freatisch grondwater mogelijk verontreinigd is. Het onttrokken freatisch grondwater dient voorafgaandelijk aan de lozing te worden gezuiverd.
- De concentratietoename ten gevolge van de lozing van Esso wordt voor alle parameters (met uitzondering van seleen) nog steeds als verwaarloosbaar beoordeeld en voor seleen als een beperkte bijdrage. Hier dient echter op gewezen dat de berekening gesteund is op een worst case aanname over de toename van de effluentconcentratie na de uitvoering van ANWERUP en ACE. De laatste metingen wijzen niet op een toename als gevolg van ANWERUP. De lozingen voldoen in de referentietoestand aan de lozingsnormen opgelegd in de vergunning. Rekening houdend met ingeschatte toename van de effluentconcentratie van enkele parameters als gevolg van het ACE project, en de analyseresultaten van het effluent sinds de opstart van de DCU, wordt in het dossier vermeld dat men verwacht dat ook in de toekomst aan de huidige lozingsnormen zal voldaan worden.
- Op het geloosde effluent werd een online analyser voor stikstof in gebruik genomen vermoedelijk sinds begin november 2018.
- Op de DAF worden 2 flocculanten gebruikt (Amerfloc 421 en Drewfloc 2234). Voor het aanmaken van de polymeeroplossingen wordt gebruik gemaakt van stadswater. Het gemiddelde stadswaterverbruik voor deze toepassing is ongeveer 0.05% van het totale waterverbruik. De raffinaderij heeft een faciliteit voor hergebruik van water geïnstalleerd, voornamelijk voor koelwater en brandweerwater. Dit betreft veel grotere volumes die kunnen hergebruikt worden.
- Er is na uitvoering van ACE nog steeds een afname van het gegenereerde vervoer ten opzichte van de referentiesituatie, zowel voor vrachtwagens als voor lichters en zeeschepen. Het effect op de verkeersafwikkeling van zowel wegverkeer als scheepvaart is dus positief.
- In en rond het havengebied situeren zich een aantal habitat- en vogelrichtlijngebieden en gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN-gebieden). Net ten zuiden van het

bedrijf situeert zich het habitatrichtlijngebied 'Schelde en Durme estuarium van de Nederlandse grens tot Gent'. Verder zijn er in de ruime omgeving ook 2 vogelrichtlijngebieden gelegen (de 'Kuifeend en Blokkersdijk' in het noorden en zuiden en 'Schorren en polders van de Beneden Schelde' ten noordwesten). Verder zijn volgende VEN-gebieden in de omgeving terug te vinden: 'Slikken en schorren langs de Schelde' ten zuiden, De 'Kuifeend' en 'Blokkersdijk' ten noorden en zuiden, 'De Oude Landen en Bospolder' ten oosten/noordoosten en 'Golf Beveren' ten westen. In haar advies van 5 april 2019 geeft het ANB gunstig advies. Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt vast dat de vergunningsplichtige activiteit geen betekenisvolle aantasting impliceert voor de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone. Ook in VEN-gebied en vogelrichtlijngebied ontstaan geen significante effecten.

De bijkomende maatregelen in tabel 7.1 van het ontheffingsdossier moeten samen gelezen worden met de aandachtspunten vermeld in dit verslag.

Rekening houdende met de voor dit project relevante bijlage II-criteria van het DABM zoals:

- de kenmerken van het project: voorzetting van het ANWERUP project
- de locatie van het project: in industriegebied van Antwerpse haven – op ruimte afstand van woongebied.
- de soort en kenmerken van de mogelijke effecten zoals beschreven in het ontheffingsdocument en hierboven besproken waar relevant.

en rekening houdende met de vermelde kenmerken van het project/milderende maatregelen in het dossier zoals onder andere:

- gepaste voorzorgsmaatregelen naar bodemverontreiniging zoals het zuiveren van bemalingswater
- monitoring van geluid, NO_x, SO₂ en lozing oppervlaktewater

is het Team Mer van oordeel het project een herhaling, voortzetting of alternatief is van een project zoals beschreven in het goedgekeurde project-MER PR0681 en dat het opstellen van een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.

Besluit

Een **ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een project-MER wordt toegekend** voor de uitbreiding van de Esso Raffinaderij Antwerpen (ACE project).

Deze ontheffing wordt verleend voor een termijn van vier jaar.

Deze beslissing dient samen met het verzoek tot ontheffing deel uit te maken van de vergunningsaanvraag/vragen.

Digitaal getekend

Door Liesl Vanautgaerden

*Directiehoofd Directie Gebiedsontwikkeling
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten*